

Exposició fotogràfica

“Manel Armengol. Transicions. Els setanta a Espanya, els Estats Units i la Xina”

© Manel Armengol / Vegap. *A la Gran Muralla*, 1979

Índex

Introducció	pàg. 01
Tres llocs, tres temps, una època de transició	pàg. 03
Trajectòria de l'artista	pàg. 06
Calendari de la mostra	pàg. 07
Oferta educativa i activitats vinculades	pàg.07
Catàleg de l'exposició	pàg.07
Programa d'exposicions itinerants del Departament de Cultura.....	pàg. 08

Introducció

El Departament de Cultura presenta la mostra fotogràfica “Manel Armengol. Transicions. Els setanta a Espanya, els Estats Units i la Xina”, en el marc del seu programa d'exposicions itinerants. Produïda per la Fundació Foto Colectania i comissariada per Irene de Mendoza, l'exposició reuneix 75 imatges de Manel Armengol procedents dels fons de la col·lecció de la Fundació, preses pel fotògraf a finals dels anys setanta a Espanya, els Estats Units i la Xina. Aquella va ser una època intensa, plena d'incerteses i de canvis fonamentals en la història d'aquests països, que Armengol va saber captar a partir d'una mirada personal i profunda. Les tres sèries transcendeixen la seva època per convertir-se avui en veritables assajos fotogràfics, un relat únic més enllà de la distància geogràfica que les separa.

© Manel Armengol / Vegap. 72 Street, Subway Station, NY 1978

Aquesta és la catorzena mostra d'arts visuals que el Departament de Cultura produeix i ofereix als municipis amb la voluntat d'acostar l'art contemporani als ciutadans i ciutadanes, en cooperació amb els ens locals. La Sala de Vilanova i la Geltrú serà el primer centre on es podrà visitar l'exposició, que posteriorment s'allotjarà al Museu de l'Hospitalet de Llobregat, al Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia i al Centre Cultural la Mercè de Girona.

La mostra, integrada per imatges que pertanyen a la col·lecció de la Fundació Foto Colectania, es va exposar a l'Arquivo Municipal de Lisboa / Arquivo Fotográfico l'any 2009.

Tres llocs, tres temps, una època de transició

La mostra es divideix en tres sèries fotogràfiques: “L’Espanya de la transició”, “USA, 1977-1978” i “Xina del moment, 1979”.

En la sèrie “L’Espanya de la transició”, les imatges són un reflex de la vida de la ciutadania d’un país que començava una nova etapa. Manel Armengol va viure intensament aquest període, i el fet que fotografiés les manifestacions per les llibertats a la Barcelona del 1976 va ser vital per a la seva projecció com a autor. Les fotografies de l’actuació policial es van publicar en els mitjans de premsa més importants d’Estats Units, Alemanya i França, entre d’altres, i hi van tenir un gran impacte. Avui són tot un emblema de l’època de la transició espanyola cap a la democràcia i han aparegut en múltiples portades de llibres i reportatges de televisió, a més de passar a formar part de col·leccions de museus.

Però més enllà d’aquestes fotografies, a la sèrie de “L’Espanya de la transició” les imatges són retalls de la vida quotidiana, del carrer, de les persones. Tal com afirma el fotògraf, “són registres sociològics, documents, “petites” escenes del personatge anònim a la ciutat, o l’estampa poètica de la roba al vent que ens parla de la pobresa de la seva gent sense mostrar-la”.

© Manel Armengol / Vegap. *Actuació policial contra manifestants. Barcelona, 1976*

En aquell mateix temps, els Estats Units d’Amèrica vivien el final de l’època daurada del *flower power*. Les generacions joves i no tan joves vivien amb la convicció que un món diferent, fins i tot un món feliç, era possible. A la Gran Poma es podia passejar i entaular despreocupadament una xerrada amb algú al carrer. Segons Armengol, “avui aquella atmosfera de confiança ha estat engolida per les pors i el recel cap al desconegut.”

Les imatges de la sèrie “USA” daten de finals del 1977 i del 1978, quan Armengol treballava com a corresponsal gràfic per a un conegut setmanari espanyol. Són imatges “al·livió”,

instants breus dels passeigs de l'autor pels carrers de la metròpolis o per les immensitats desèrtiques del sud, prop de la frontera dels *espaldas mojadas*.

Pel que fa a la sèrie de Xina, el fotògraf va visitar aquest país amb l'encàrrec de fer un reportatge en color per a una revista gràfica mensual. Paral·lelament a la feina, anava fent fotos en blanc i negre com si fossin apunts personals, amb una altra càmera. El resultat d'aquelles mirades agafades d'aquí i d'allà, més íntimes, constitueixen el cos d'aquesta col·lecció. La sèrie ens mostra un país en aquell moment tancat a l'exterior, estrany i en gran part desconegut per a Occident. Era un lloc ignot on tothom anava vestit de blau, amb les típiques gorres i sabatilles del comunisme de Mao. A la Xina, al mes d'abril, l'atmosfera tenia l'halo blanquinós que tant sovint presenten les imatges d'Orient. Aquella mateixa atmosfera d'una boira lleu sobre el llac de Hangzhou feia augmentar encara més la sensació que l'espai i el temps s'havien aturat. Les fotografies xineses d'Armengol són com el relat d'un conte, en el qual l'autor ens contagia la contemplació de la suau lentitud del temps a la Xina dels anys setanta.

© Manel Armengol / Vegap. *Nois mirant dins del cotxe*. Xangai, 1979

La trajectòria posterior d'Armengol, amb treballs més personals com ara "El jardí dels guerrers", "Elements" o les sèries més recents, "Herbarium" i "Cròniques d'Islàndia", ens mostra com el seu interès s'ha anat depurant cap a les formes més elementals i primigènies de la naturalesa. Però com passa en aquests treballs, les seves instantànies de fa trenta anys, més enllà del consum ràpid, ens conviden a contemplar-les durant una estona fins a descobrir que ben sovint són els petits detalls els més reveladors.

Trajectòria de l'artista

MANEL ARMENGOL

Badalona, 1949

Durant els anys setanta Manel Armengol exerceix de periodista independent abans de dedicar-se al periodisme gràfic. L'any 1976 les seves fotos d'una manifestació per les llibertats es publiquen a diversos mitjans internacionals, com ara *Paris-Match*, *The New York Times* o *Newsweek*, entre d'altres. Després d'això, aquestes imatges es converteixen en una referència iconogràfica de l'etapa de la transició política a Espanya. Durant aquella dècada desenvolupa extensos treballs als Estats Units i la Xina.

A partir de 1983 es produeix un canvi radical en el seu plantejament fotogràfic que el porta a desenvolupar "El jardí dels guerrers", un treball sobre l'arquitectura del terrat de La Pedrera (editorial Lunwerg, 1987), i a iniciar sèries com "Foc", "Elements" (Voices of water i Memories of Wind, Editorial Shiseido, Japó 2001), "Herbarium" (2004), fins al seu recent "Terrae" (2010).

© Manel Armengol / Vegap. "Te amo". Downtown, Manhattan, NY. 1978

Calendari de la mostra

Del 22 de març al 26 de maig	Centre d'Art Contemporani LA SALA Carrer Joquim Mir, 12 Vilanova i la Geltrú
Del 13 de juny al 8 de setembre	Museu de l'Hospitalet. L'Harmonia –espai d'Art Plaça Josep Bordonau i Balaguer, 6 Hospitalet de Llobregat
Del 20 de setembre al 20 d'octubre	Museu de la Pell d'Igualada i Comarcal de l'Anoia C. Dr.Joan Mercader, s/n Igualada
Novembre-desembre	Centre Cultural La Mercè Pujada de la Mercè, 12 Girona

Oferta educativa i activitats vinculades

L'oferta educativa inclou visites dinamitzades com a aproximació a l'obra de Manel Armengol. Hi ha dos tipus de visites: les pensades per a alumnes de centres educatius, i les que es dirigeixen a adults i públic familiar.

Catàleg de l'exposició

Amb motiu de l'exposició, el Departament de Cultura ha editat un catàleg consultable en línia i autoeditable pels centres que acullen l'exposició.

Manel Armengol. Transicions. Els setanta a Espanya, els Estats Units i la Xina

Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 2013

Textos: Manel Armengol i Irene de Mendoza

El catàleg de l'exposició es podrà descarregar en els propers dies a l'enllaç següent:

<http://cultura.gencat.cat/promociocultural/artsvisuals>

Programa d'exposicions itinerants del Departament de Cultura

El Departament de Cultura desenvolupa una línia d'activitats que consisteix a promocionar, en col·laboració amb els ajuntaments catalans, exposicions d'art contemporani que itinieren pels municipis del territori.

Paral·lelament a la mostra "Manel Armengol. Transicions. Els setanta a Espanya, els Estats Units i la Xina", el Departament de Cultura ofereix actualment als ens locals que disposen de programació estable d'arts visuals les exposicions itinerants:

"Passant pàgina. El llibre com a territori d'art"

Comissariada per Rocío SC Santa Cruz i Òscar Guayabero, l'exposició s'articula al voltant del llibre com a forma d'expressió artística, que actualment manté una important vigència entre artistes i creadors gràfics contemporanis.

"A través del mirall", de Joan Fontcuberta

L'exposició indaga en la pràctica de l'art com a via de producció i transmissió de coneixement, des de la recerca dels mitjans que alimenten i distribueixen la creativitat, fins a les metodologies i situacions que faciliten la participació activa del públic en els processos i els resultats artístics.

Exposicions itinerants tancades

Anteriorment, el Departament de Cultura va promoure, en col·laboració amb els ajuntaments, les exposicions itinerants següents:

“El museu com a pretext”

Vuit artistes de diverses disciplines reflexionen sobre el museu com a contenidor d'art i d'història en una mostra concebuda amb la intenció de proporcionar un efecte mirall sobre la pròpia idea de l'art i la funció dels museus.

“Nova avantguarda. Fotografia catalana dels anys 50 i 60”

L'exposició traça un recorregut per la fotografia catalana dels anys 50 i 60 a través de les obres de nou dels autors més representatius del període esmentat. Les fotografies que formen part de la mostra procedeixen de la Col·lecció de la Fundació Foto Colectania.

“Recursos propis”

Projecte expositiu sobre l'art com a canal de producció i transmissió de coneixement a partir del treball de deu artistes de molt variades procedències i pràctiques.

“Construccions líriques. Man Ray / Leandre Cristòfol. L'objecte i l'esperit dadà”

Diàleg visual entre les fotografies d'artefactes de l'artista nord-americà Man Ray, procedents de la col·lecció Goldberg / D'Afflitto de Nova York, i les escultures fruit d'assemblatges del lleidatà Leandre Cristòfol, que formen part del fons del Museu d'Art Jaume Morera de Lleida.

“Més enllà de l'objecte. Obres de la Col·lecció MACBA”

Exposició col·lectiva que explica l'evolució de l'art català des dels anys seixanta fins a l'actualitat a partir de peces d'art del fons de col·lecció del MACBA.

“Talent latent”

Exposició col·lectiva de diferents artistes emergents que treballen amb la fotografia.

“Peces de Col·lecció”

Exposició col·lectiva (de pintura, escultura, gravat...) que incideix en el paper de les galeries en la difusió de l'art català.

“Chillida. Codis”

Exposició de gravats poc coneguts d'Eduardo Chillida.

“Huellas. Humberto Rivas”

Producció fotogràfica que pren com a punt de partida la Guerra Civil Espanyola i mostra la petjada del temps transcorregut.

“Joan Miró. La metàfora de l'objecte”

Una selecció de vint-i-cinc escultures i una sèrie d'imatges de l'àmbit de treball de Miró, així com esbossos i projectes improvisats formen aquesta exposició que va donar a conèixer una part essencial de l'obra de Miró.

“OVNI. Arxius de l'Observatori”

Selecció de programes de vídeo a partir del fons de l'Arxiu OVNI (Observatori de Vídeo No Identificat).

Més informació al web: <http://cultura.gencat.cat/promociocultural>